

LIETUVOS SOCIALINIŲ MOKSLŲ CENTRO ĮSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos socialinių mokslų centras (toliau – Centras) yra valstybinis mokslinių tyrimų institutas, kuris yra Lietuvos socialinių tyrimų centro (1991–2020), perėmusio 1977 m. įkurto Lietuvos mokslų akademijos Filosofijos, sociologijos ir teisės instituto funkcijas), Lietuvos teisės instituto (1991–2020) ir Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto (1990–2020), perėmusio 1959 m. įkurto Lietuvos žemės ūkio ekonomikos mokslinio tyrimo instituto funkcijas) veiklos tęšėjas. Centras – viešasis juridinis asmuo, vykdamas valstybei, visuomenei, tarptautiniam bendradarbiavimui ar ūkio subjektams svarbius ilgalaikius Centro įstatuose nustatytų krypties mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą. Centro teisinė forma – biudžetinė įstaiga.

2. Centro steigėja – Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Centro savininkė – Lietuvos Respublika. Centro savininkės turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (kiek tai nepriklauso išimtinai Vyriausybės kompetencijai). Centro savininkės, įgyvendinančios institucijos kompetencija apibrėžta Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme ir juos įgyvendinančiuose teisės aktuose.

3. Centro veikla grindžiama Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu, juos įgyvendinančiais teisės aktais ir šiais įstatais.

4. Centras turi antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu, savo ženklą ir kitą atributiką, taip pat sąskaitų banke.

5. Centro vieši pranešimai skelbiami Centro interneto svetainėje.

II SKYRIUS CENTRO VEIKLOS TIKSLAI, SRITYS IR RŪŠYS, TEISĖS IR PAREIGOS

6. Centro veiklos tikslai:

6.1. plėtoti sociologijos, ekonomikos, teisės bei tarpkryptinius tyrimus ir dalyvauti Lietuvos bei tarptautinėse mokslinių tyrimų programose;

6.2. vykdyti šalies visuomenės ir ūkio darniai plėtrai svarbius ilgalaikius fundamentinius bei taikomuosius mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą, Oficialiosios statistikos programoje patvirtintus statistinius tyrimus, kurti socialines inovacijas ir dalyvauti jų įgyvendinimo procese;

6.3. bendradarbiauti su valdžios institucijų, visuomenės, verslo ir socialinių partnerių atstovais, vykdyti mokslinių tyrimų bei socialinių inovacijų užsakomuosius darbus, teikti ekspertines konsultacijas ir moksliniais tyrimais paremtas rekomendacijas Lietuvos viešosios politikos rengėjams ir vykdytojams bei vykdyti mokymus;

6.4. rengti mokslininkus, prisidėti rengiant specialistus bei įgyvendinti veiklas kompetencijos tobulinimo srityje;

6.5. skleisti visuomenei mokslo žinias, prisidėti prie inovacijomis ir žiniomis grindžiamos visuomenės ir ekonomikos, užtikrinančios socialinės gerovės augimą, kūrimo.

7. Centro mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros kryptys:

7.1. Visuomenės raida ir socialinė nelygybė;

- 7.2. Socialinė gerovė ir darbo rinka;
  - 7.3. Šeimos, lytys ir demografiniai procesai;
  - 7.4. Regionų socialinė ir ekonominė raida;
  - 7.5. Teisinės sistemos darna;
  - 7.6. Asmens teisių įgyvendinimas ir apsauga;
  - 7.7. Neteisėtas elgesys ir jo kontrolės bei prevencijos priemonės;
  - 7.8. Apsirūpinimas maistu ir išteklių ekonomika;
  - 7.9. Žemės ūkio politika ir ūkių ekonomika;
  - 7.10. Kaimo raida ir socialinės inovacijos.
8. Centro veiklos sritis – vykdyti socialinių mokslų srities mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą.
9. Centro veiklos rūšys – socialinių mokslų tiriamieji ir taikomieji darbai (kodas 72.20.20) ir su jais susijusi mokslinė, techninė, profesinė ir kita veikla pagrindinei veiklai užtikrinti ir vykdyti (kitos veiklos rūšys), doktorantūra (kodas 85.42.30), kitas niekur nepriskirtas švietimas (kodas 85.59) pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių, patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“.
10. Centras turi teisę:
- 10.1. vadovaudamasis įstatymais ir kitais teisės aktais, nusistatyti struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises ir pareigas, konkrečias darbo apmokėjimo sąlygas, pareigybių reikalavimus, konkursų pareigoms eiti organizavimo ir darbuotojų atestavimo tvarką;
  - 10.2. teisės aktų nustatyta tvarka steigti filialus, konsultavimo ir mokymo centrus, asociacijas ir kitus padalinius;
  - 10.3. bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos ir užsienio fiziniiais ir juridiniais asmenimis, kitomis organizacijomis bei jų padaliniais;
  - 10.4. leisti mokslo ir kitus leidinius, pasirinkti būdus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatams skelbti;
  - 10.5. Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka kartu su universitetais rengti mokslininkus, dalyvauti mokymuose rengiant specialistus ir tobulinant jų kompetenciją;
  - 10.6. skatinti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatų naudojimą ūkio, socialinio ir kultūrinio gyvenimo srityse;
  - 10.7. organizuoti mokslinius renginius, vykdyti ekspertizes, teikti mokslines konsultacijas ir kitas paslaugas savo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srityse pagal sutartis su Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių juridiniais ir fiziniiais asmenimis;
  - 10.8. turtą valdyti, naudoti ir disponuoti juo teisės aktų nustatyta tvarka;
  - 10.9. organizuoti Centro darbuotojų kompetencijų tobulinimą, mokslo darbuotojų ir doktorantų stažuotes;
  - 10.10. pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą gauti paramą iš juridinių ir fizinių asmenų;
  - 10.11. teisės aktų nustatyta tvarka įgyti kitų teisių.
11. Centras privalo:
- 11.1. vykdyti mokslinius tyrimus ir eksperimentinės plėtros darbus, Oficialiosios statistikos programoje patvirtintus statistinius tyrimus, skleisti mokslo žinias;
  - 11.2. užtikrinti akademinės bendruomenės narių akademinę laisvę;
  - 11.3. informuoti steigėją, Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją ir visuomenę apie mokslinės veiklos kokybės užtikrinimo priemones, valstybės lėšų naudojimą, finansinę, ūkinę veiklą;
  - 11.4. laiku teikti Vyriausybės institucijoms oficialią informaciją (statistinius duomenis ir dalykinę informaciją), reikalingą mokslo ir studijų sistemai valdyti ir stebėti;

11.5. parengti metinę savo veiklos ataskaitą ir ją skelbti viešai Centro interneto svetainėje bei kiekvienais metais iki balandžio 1 dienos pristatyti visuomenei;

11.6. vykdyti kitas teisės aktais nustatytas prievolės.

12. Centru ir jo darbuotojų teisėms į intelektualinės veiklos rezultatus *mutatis mutandis* taikomos Mokslo ir studijų įstatymo nuostatos.

13. Centre atliekamų iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir kitų šaltinių finansuojamų mokslo darbų rezultatai skelbiami viešai, kiek tai neprieštaruoja intelektualinės nuosavybės ir komercinių ar valstybės ir tarnybos paslapčių apsaugą reglamentuojantiems teisės aktams.

III SKYRIUS

CENTRO VALDYMO IR PATARIAMIEJI ORGANAI, JŲ KOMPETENCIJA, SKYRIMAS IR ATLEIDIMAS

14. Centro valdymo organai yra kolegialus valdymo organas – Centro mokslo taryba (toliau – Mokslo taryba) ir vienasmenis valdymo organas – Centro direktorius (toliau – Direktorius).

15. Mokslo taryba atlieka šias funkcijas:

15.1. Centro Direktorius teikimu svarsto pasiūlymus dėl šių įstatų keitimo;

15.2 svarsto ir tvirtina Centro struktūrą ir jos pakeitimus;

15.3. tvirtina mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti organizavimo tvarkos aprašą ir filialuose sudaro atestavimo ir konkursų, akademinės etikos ir kitas komisijas;

15.4. svarsto ir tvirtina Centro mokslinę veiklą ir eksperimentinę plėtrą reglamentuojančius dokumentus;

15.5. svarsto Centro direktoriaus pateiktas metines veiklos ataskaitas ir vertina, kaip Centras įgyvendina savo tikslus ir uždavinius;

15.6. rengia ir teikia Centro direktoriui tvirtinti Akademinės etikos kodeksą;

15.7. tvirtina Centro filialų ir kitų padalinių nuostatus, patariamąsios institucijos – direktorato nuostatus;

15.8. atlieka kitas šiuose įstatuose numatytas funkcijas.

16. Mokslo taryba sudaroma 5 metams iš Centro mokslo darbuotojų ir administracijos darbuotojų, taip pat kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų, suinteresuotų Centro tikslų įgyvendinimu, atstovų šių įstatų nustatyta tvarka.

17. Mokslo taryba sudaroma laikantis šių nuostatų:

17.1. Mokslo tarybą sudaro 19 narių, kuriuos renka mokslo darbuotojų visuotinis susirinkimas iš mokslo darbuotojų, administracijos darbuotojų ir socialinių partnerių. Po vieną narį į mokslo tarybą skiria Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministras, Lietuvos Respublikos teisingumo ministras, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras bei Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras;

17.2. Centro direktorius pagal jo patvirtintą Mokslo tarybos rinkimų reglamentą skelbia ir organizuoja rinkimus į Mokslo tarybą, sudaro rinkimų komisiją. Informacija apie Mokslo tarybos rinkimus skelbiama Centro ir Lietuvos mokslo tarybos svetainėse ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius iki rinkimų dienos;

17.3. kandidatuoti į Mokslo tarybos narius gali Centro mokslo darbuotojai, administracijos darbuotojai, turintys mokslo laipsnį, ir Centro tikslų įgyvendinimu suinteresuotų kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų atstovai;

17.4. kandidatus kelia Centro mokslo darbuotojai ir administracijos darbuotojai bei Centro tikslų įgyvendinimu suinteresuoti juridiniai asmenys;

17.5. Mokslo tarybos narius renka Centro mokslo darbuotojai slaptu balsavimu.

18. Mokslo taryba tvirtina savo darbo reglamentą. Mokslo tarybos darbui vadovauja Mokslo tarybos pirmininkas, renkamas iš Mokslo tarybos narių slaptu balsavimu paprasta balsų dauguma, dalyvaujant ne mažiau kaip 2/3 Mokslo tarybos narių. Mokslo tarybos pirmininku negali būti renkamas Centro direktorius. Tas pats asmuo Mokslo tarybos pirmininku gali būti renkamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Mokslo tarybos pirmininko pavaduotojas ir Mokslo tarybos sekretorius renkami iš Mokslo tarybos pirmininko pasiūlytų kandidatų atviru balsavimu paprasta Mokslo tarybos narių balsų dauguma.

19. Mokslo tarybos posėdžiai yra atviri, darbotvarkė skelbiama iš anksto. Mokslo tarybos posėdžiai teisėti, jeigu juose dalyvauja ne mažiau kaip pusė visų Mokslo tarybos narių. Mokslo tarybai nutarus, posėdis gali būti uždaras. Mokslo tarybos nariai informuojami apie šaukiamą Mokslo tarybos posėdį ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki posėdžio. Šaukti posėdį turi teisę Mokslo tarybos pirmininkas, Centro direktorius arba ne mažiau kaip 1/3 Mokslo tarybos narių. Posėdžiui pirmininkauja Mokslo tarybos pirmininkas, jam nedalyvaujant – Mokslo tarybos pirmininko pavaduotojas.

20. Mokslo tarybos nutarimai laikomi priimtais, jeigu už juos balsuoja daugiau kaip pusė visų posėdyje dalyvaujančių Mokslo tarybos narių. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemiantis yra Mokslo tarybos pirmininko balsas.

21. Centro direktorius veikia Centro vardu ir jam atstovauja.

22. Centro direktorių viešo konkurso būdu skiria į pareigas ir iš jų atleidžia Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministras.

23. Centro direktoriaus rinkimų viešo konkurso tvarką tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras. Centro direktoriumi gali būti nepriekaištingos reputacijos asmuo, turintis mokslo daktaro laipsnį ir vadybinės patirties. Centro direktoriaus kvalifikacinius reikalavimus, ne žemesnius kaip numatytus Mokslo ir studijų įstatyme, tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras.

24. Centro direktoriaus kadencijos trukmė – 5 metai. Tas pats asmuo valstybinio mokslinių tyrimų instituto direktoriumi gali būti skiriamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės ir ne anksčiau kaip po 5 metų nuo paskutinės kadencijos pabaigos, jeigu paskutinė kadencija buvo iš eilės antra.

25. Centro direktoriaus funkcijos:

25.1. užtikrinti, kad Centro veikla atitiktų Lietuvos Respublikos įstatymus, šiuos įstatus ir kitus Lietuvos Respublikos teisės aktus, koordinuoti Mokslo tarybos priimtų sprendimų, numatytų šių įstatų 15 punkte, įgyvendinimą;

25.2. leisti įsakymus, sudaryti Centro sutartis su fiziniais ir juridiniais asmenimis;

25.3. priimti į darbą ir atleisti iš darbo Centro darbuotojus, skelbti darbuotojų atestavimą ir konkursus pareigoms, skirti asmenis į pareigas, atleisti iš jų;

25.4. teikti Mokslo tarybai tvirtinti Centro padalinių nuostatus;

25.5. nustatyti Centro darbuotojų darbo užmokestį teisės aktų nustatyta tvarka, skatinti darbuotojus, užtikrinti saugias darbo sąlygas;

25.6. teikti Mokslo tarybai svarstyti pasiūlymus dėl pagrindinių Centro mokslinės veiklos kryptių, šių įstatų keitimo, Centro veiklos metines ataskaitas;

25.7. teikti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pasiūlymus dėl šių įstatų keitimo;

25.8. atsakyti už Centro finansinę veiklą, turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo;

25.9. tvirtinti Centro strateginį veiklos planą, Centro pajamų ir išlaidų sąmatą, jos vykdymo apyskaitą, kitus dokumentus;

25.10. atlikti kitas teisės aktuose įstaigos vadovui nustatytas funkcijas.

26. Einamiesiems Centro veiklos klausimams spręsti iš Centro padalinių vadovų ir administracijos darbuotojų sudaroma patariamoji institucija – Direktoratas.

27. Direktorato veiklą reglamentuoja Direktorato nuostatai, kuriuos tvirtina Mokslo taryba. Direktorato sprendimai įforminami posėdžių protokolais.

28. Dalį savo teisių ir pareigų Centro direktorius teisės aktų nustatyta tvarka gali perduoti filialų vadovams ar kitiems darbuotojams.

IV SKYRIUS CENTRO PADALINIAI, PERSONALAS, JO TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

29. Centrą sudaro trys filialai – Ekonomikos ir kaimo vystymo institutas, Sociologijos institutas ir Teisės institutas. Centro filialų ir kitų padalinių veiklą reglamentuoja jų nuostatai.

30. Centro filialai – padaliniai, kurių pagrindinė veikla – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra.

31. Filialams vadovauja Centro direktoriaus pavaduotojai – Filialų vadovai, kurie atrenkami iš mokslininkų.

32. Centro personalą sudaro mokslo darbuotojai, administracijos ir kiti darbuotojai.

33. Centro personalas teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę:

33.1. dalyvauti nagrinėjant ir sprendžiant visus su jų kompetencija, pareigomis ar darbu susijusius klausimus;

33.2. pagal kompetenciją dalyvauti konkursuose mokslo programoms vykdyti bei mokslo ir studijų fondų paramai gauti, disponuoti skirtomis lėšomis;

33.3. dalyvauti konkursuose stažuotėms Lietuvos Respublikoje ir užsienyje;

33.4. gauti iš valstybės institucijų informaciją, kurios reikia jų moksliniam darbui (jeigu tokia informacija yra valstybės ar tarnybos paslaptis, ji teikiama ir naudojama teisės aktų nustatyta tvarka);

33.5. dalyvauti svarstant pasiūlymus dėl šių įstatų pakeitimų ir Centro veiklos krypčių;

33.6. dalyvauti įvairiose profesinėse sąjungose ir asociacijose, iš jų ir esančiose užsienyje;

33.7. dirbti savarankiškai arba telktis į kūrybines grupes;

33.8. savarankiškai skelbti savo mokslinius darbus;

33.9. mokslo darbuotojai ir kiti tyrėjai gali gauti paramą mokslinėms komandiruotėms ir stažuotėms, dalyvauti mokslinėse konferencijose, moksliniams tyrimams vykdyti ir dėstyti šalies ir užsienio mokslo ir studijų bei kitose institucijose.

34. Centro darbuotojams garantuojamos visos teisės ir socialinės garantijos, kurias nustato įstatymai, ir sudaromos darbo sąlygos, atitinkančios darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus.

35. Centro darbuotojai, susiję su moksline veikla, privalo:

35.1. laikytis Akademinės etikos kodekso;

35.2. ugdyti mokslinę kompetenciją;

35.3. atlikti šiuose įstatuose ir darbo sutartyse nustatytas pareigas;

35.4. laikytis įstatymų, kitų teisės aktų, šių įstatų, Centro vidaus darbo tvarkos taisyklių.

36. Vyriausiesiems mokslo darbuotojams, aktyviai dirbusiems mokslinį darbą ir rengusiems mokslininkus Centre, už ypatingus nuopelnus mokslui Mokslo taryba gali suteikti mokslininko emerito statusą.

37. Mokslininkui emeritui sudaromos sąlygos dalyvauti Centro mokslinėje ir kitoje veikloje: suteikiama darbo vieta, sudaroma galimybė naudotis Centro darbuotojams skirtomis mokslinės informacijos priemonėmis, dalyvauti Centro darbuotojams skirtuose renginiuose, pagal kompetenciją dalyvauti mokslinės veiklos aptarimuose ir priimant sprendimus dėl mokslinės veiklos planavimo.

38. Mokslininkas emeritas įsipareigoja garsinti Centro vardą ir jo mokslo pasiekimus, parengtose mokslinėse publikacijose nurodyti prieskyrą Centrai (afiliaciją), laikytis Centro akademinės etikos kodekso ir Centro vidaus tvarkos taisyklių.

39. Mokslo taryba parengia ir tvirtina Centro emeritūros nuostatus, kuriuose numato emerito vardo suteikimo sąlygas, tvarką ir dalyvavimo Centro mokslinėje veikloje garantijas.

40. Vadovaujantis Mokslo tarybos patvirtinta tvarka mokslininkui emeritui gali būti mokama mėnesinė išmoka.

41. Centro akademinės bendruomenės nariai ir kiti asmenys už akademinės etikos pažeidimus atsako Mokslo ir studijų įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

V SKYRIUS

CENTRO LĖŠŲ ŠALTINIAI, TURTO IR LĖŠŲ NAUDOJIMAS

42. Centras jam perduotą valstybės turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja patikėjimo teise teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

43. Centro lėšų šaltiniai:

43.1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos;

43.2. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos doktorantūrai;

43.3. Valstybės investicijų programų ir valstybės investicijų projektų lėšos;

43.4. pajamos iš mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros, ūkinės veiklos ir teikiamų paslaugų;

43.5. lėšos, gautos kaip programinis konkursinis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros finansavimas;

43.6. valstybės fondų lėšos;

43.7. tarptautinių ir užsienio fondų ir organizacijų skiriamos lėšos;

43.8. lėšos, gautos kaip parama pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą;

43.9. lėšos, gautos už mokslinių tyrimų rezultatų komercinimą;

43.10. kitos teisėtai įgytos lėšos.

44. Centras ir Centro filialai turi atskiras sąskaitas savo veiklai bei mokslinių tyrimų ir kitų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbams atlikti bei įplaukoms gauti.

45. Lėšos Centro filialams yra paskirstomos bendru Centro direktoriaus ir filialų vadovų sutarimu atsižvelgiant į jų MTEP veiklos rezultatus, vykdomą doktorantūrą ir taikant valstybiniams mokslo institutams taikomus lėšų skirstymo principus. Centro direktoriui ir filialų vadovams nesutarus, sprendimą priima Mokslo taryba.

46. Centro finansinės veiklos kontrolę vykdo įgaliotos valstybės institucijos ir įstaigos teisės aktų nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS

CENTRO ĮSTATŲ KEITIMAS

47. Vyriausybė tvirtina Centro įstatus ir jų pakeitimus.

48. Vyriausybei Centro įstatų pakeitimo projektą teikia Švietimo, mokslo ir sporto ministerija teisės aktų nustatyta tvarka.

